

LIETUVOS STATISTIKOS DEPARTAMENTO

2011 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2012-02-22

Vilnius

STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

Vykdydamas savo misiją, Lietuvos statistikos departamentas (toliau – Statistikos departamentas) 2011 m. rengė ir aprūpino šalies ir Europos Sąjungos (toliau – ES) institucijas, tarptautines organizacijas ir visuomenę kokybiška statistine informacija, plėtojo ir tobulino vartotojų poreikius tenkinančias viešąsias statistinės informacijos sklaidos ir statistinių duomenų rinkimo elektronines paslaugas.

2011 m. Statistikos departamentas vykdė apie 250 statistinių tyrimų ir darbų, iš kurių 86 proc. priskiriami Europos statistikai ir yra reglamentuoti ES teisės aktais. Per praėjusius metus buvo paskelbta 310 pranešimų spaudai. Statistikos departamento svetainėje, Rodiklių duomenų bazėje, buvo prieinama 95 proc. Statistikos departamento parengtos statistinės informacijos (beveik 47 mln. statistinių rodiklių reikšmių). 2011 m. ūkio subjektams buvo sudaryta galimybė 95 proc. visų jiems skirtų statistinių ataskaitų teikti elektronine forma (iš viso – 140 elektroninių statistinių ataskaitų formų).

2009 m. balandžio 1 d., įsigaliojus 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinančiam Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą (OL 2009 L 87, p. 164), atsirado poreikis suderinti Lietuvos Respublikos statistikos įstatymo (Žin., 1993, Nr. 54-1048; 1999, Nr. 114-3299) ir minėto reglamento bei kitų teisės aktų nuostatas, todėl 2011 m. pradžioje buvo parengtas ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijai tolesniam derinimui pateiktas Lietuvos Respublikos statistikos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas ir jo lydintieji dokumentai.

2011 m. Statistikos departamentas tęsė Lietuvos Respublikos 2010 m. visuotinio žemės ūkio surašymo (toliau – visuotinis žemės ūkio surašymas) rezultatų apdorojimą ir atliko Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinį gyventojų ir būstų surašymą (toliau – visuotinis gyventojų ir būstų surašymas), taip prisidėdamas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos (Žin., 2008, Nr. 146-5870) ketvirtos dalies 407 ir 691 nuostatų įgyvendinimo.

2011 m. buvo paskelbti išankstiniai visuotinio žemės ūkio surašymo, atlikto 2010 m., rezultatai apie žemės ūkio naudmenas, pasėlių plotus, ūkinių gyvūnų skaičių, ūkininkavimo kryptis, žemės ūkyje dirbančius asmenis, gamybos metodus žemės ūkyje ir kita. 2011 m. buvo vartotojams paskelbta apie 24 proc. visų visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatų. Galutinius visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatus numatoma paskelbti 2012 m.

2011 m. kovo–gegužės mėn. vyko visuotinis gyventojų ir būstų surašymas. Surašyti Lietuvos Respublikos teritorijoje nuolat gyvenantys arba ne ilgiau kaip vienerius metus užsienyje esantys Lietuvos Respublikos piliečiai ir kitų valstybių piliečiai bei asmenys be pilietybės, turintys leidimus nuolat gyventi ir gyvenantys Lietuvoje. Pirmą kartą gyventojai galėjo atsakyti į surašymo klausimus internetu (tokia galimybe pasinaudojo apie 32 proc. asmenų). Tai leido sutaupyti 8,9 mln. Lt, skirtų šiam surašymui. Elektroniniame gyventojų ir būstų surašyme (toliau – e. surašymas) nedalyvavusius gyventojus lankė surašinėtojai. Apdorojus pirmuosius visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, 2011 m. gruodžio mėn. paskelbta išankstinė statistinė informacija pagal apskritis ir savivaldybes. Galutinius visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatus numatoma paskelbti 2013 m.

2011 m., atlikdamas oficialiosios statistikos darbus ir rengdamas statistinę informaciją, Statistikos departamentas dalyvavo įgyvendinant tarpinstitucinių programų priemones, numatytas Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2010–2014 metų programos įgyvendinimo priemonių plane (Žin., 2010, Nr. 83-4391), Nacionalinės neįgalųjų socialinės integracijos 2010–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių plane (Žin., 2010, Nr. 58-2854) ir Nacionalinėje antidiskriminacinėje 2009–2011 metų programoje (Žin., 2009, Nr. 49-1964).

Praėjusiais metais Statistikos departamentas taip pat prisidėjo prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. veiklos pirmojo prioriteto „Modernios ekonomikos kūrimas“ ir ketvirtojo prioriteto „Modernus valstybės valdymas siekiant naujos paslaugų kokybės“ (Žin., 2010, Nr. 123-6285) įgyvendinimo.

Prisidėdamas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. veiklos pirmojo prioriteto „Modernios ekonomikos kūrimas“ įgyvendinimo, Statistikos departamentas nuosekliai tęsė statistinės atskaitomybės naštos respondentams mažinimo darbus. 2011 m., panaikinant 509 statistinius rodiklius, buvo supaprastintos statistinių ataskaitų formos. Suderinus su statistinės informacijos vartotojais, pakeistas dviejų statistinių ataskaitų teikimo periodiškumas (iš mėnesinio į ketvirtinį ir iš ketvirtinio į metinį). Dėl to 2012 m. statistinė našta sumažės keliems tūkstančiams respondentų.

Statistinių duomenų teikėjai yra svarbūs statistinės informacijos rengimo proceso dalyviai, nuo jų pateiktų statistinių duomenų didelė dalimi priklauso tolesnis statistinės informacijos rengimo procesas ir jo rezultatų kokybė. 2011 m. Statistikos departamentas toliau stiprino ryšius su respondentais. Pirmą kartą kiekvienam respondentui buvo sudaryta galimybė Statistikos departamento interneto svetainėje rasti informaciją apie jo dalyvavimą statistiniuose tyrimuose, kada ir kokias ataskaitas reikia teikti. 2011 m. buvo nemokamai atsakyta į beveik 6 tūkst. respondentų užklausų.

Prisidėdamas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. veiklos ketvirtojo prioriteto įgyvendinimo „Modernus valstybės valdymas siekiant naujos paslaugų kokybės“, Statistikos departamentas vykdė priemones, skirtas statistinių duomenų surinkimo ir statistinės informacijos sklaidos viešosioms paslaugoms plėtoti ir gerinti.

2011 m. Statistikos departamentas įgyvendino elektroninio statistinių verslo duomenų parengimo ir perdavimo sistemos (toliau – e. statistika) modernizavimo projektą. Praėjusiais metais buvo įdiegta techninė ir licencinė programinė įranga, vyko e. statistikos programavimo / konfigūravimo darbai. Įgyvendinus e. statistikos projektą, respondentams bus sudaryta galimybė pateikti statistinius duomenis tiesiai iš jų verslo valdymo ir apskaitos sistemų bei imti verslo duomenis, esančius administraciniuose šaltiniuose. Tikimasi, kad ši sistema leis paspartinti statistinės informacijos rengimo procesą ir palengvinti ūkio subjektams statistinių duomenų teikimą.

Kitas Statistikos departamento įgyvendinamas projektas, leisiantis panaudoti moderniąsias technologijas oficialiosios statistikos prieinamumui gerinti, yra Oficialiosios statistikos paslaugų portalo kūrimas. Šis portalas leis vienoje vietoje vartotojams rasti visų Lietuvos oficialiosios statistikos rengėjų parengtą statistinę informaciją. 2011 m. rugsėjo mėn. įvyko atviras konkursas Oficialiosios statistikos paslaugų portalo kūrimo paslaugoms pirkti, taip pat pasirašyta sutartis dėl Oficialiosios statistikos paslaugų portalo techninės priežiūros paslaugų teikimo. Oficialiosios statistikos paslaugų portalo kūrimo darbai bus pradėti 2012 m.

2011 m. vykęs visuotinis gyventojų ir būstų surašymas ir įgyvendinta Statistikos departamento struktūrinė pertvarka iš Statistikos departamento specialistų pareikalavo ypatingo susitelkimo ir intensyvaus darbo.

Siekiant optimizuoti Statistikos departamento organizacinę struktūrą, 2011 m. buvo baigtas antrasis struktūrinės pertvarkos, pradėtos 2009 m., etapas – nuo liepos 1 d. teritorinės statistikos įstaigos buvo reorganizuotos į struktūrinius Statistikos departamento padalinius. Atlikus struktūrinius pertvarkymus Statistikoje departamente buvo panaikintos 73 pareigybės, sumažintas vadovaujančių valstybės tarnautojų skaičius. Tai leido pagerinti bendrosios veiklos funkcijų efektyvumą: vienam vadovui teko 6 darbuotojai (2011 m. pradžioje – 4,6), bendrosios veiklos ir specialiosios veiklos darbuotojų santykis sudarė 0,21 (2011 m. pradžioje – 0,38).

Daug dėmesio buvo skiriama patalpų administravimo ir priežiūros išlaidoms mažinti. 2011 m. Statistikos departamentas VĮ Valstybės turto fondui perdavė 10 patalpų, nenaudojamų po paskutinio organizacinės struktūros pertvarkymo etapo.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

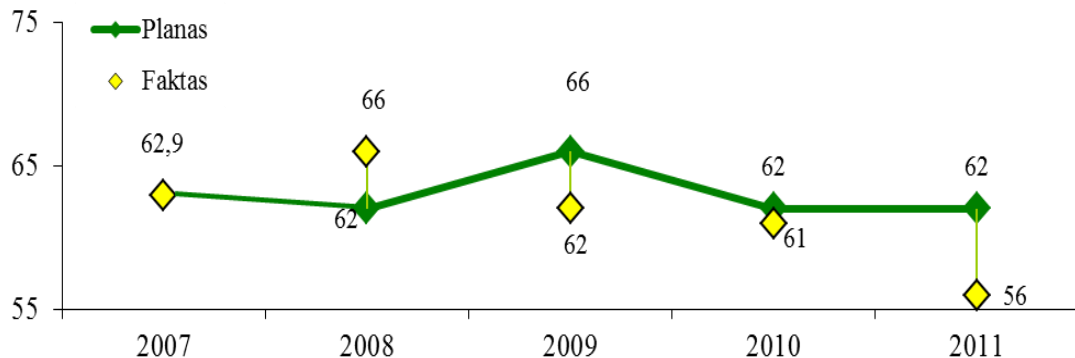
Statistikos departamento strateginis tikslas (kodas 01)

Statistikos departamento strateginis tikslas (kodas 01) – išplėsti paslaugas vartotojams, tinkamiausia forma teikiant išsamią ir detalią oficialiąją statistinę informaciją vieno kontakto principu, racionaliai naudojant išteklius ir nedidinant statistinės atskaitomybės naštos respondentams.

Strateginiam tikslui įgyvendinti 2011 m. buvo vykdyta viena programa „Oficialiosios statistikos tvarkymas“ (kodas 01-01). Statistikos departamentas 2011 m. įvykdė visas priemones, numatytas 2011–2013 m. strateginiame veiklos plane, tačiau dėl objektyvių priežasčių nebuvo pasiektos kai kurių efekto vertinimo kriterijų planuotos reikšmės. Strateginio tikslo įgyvendinimą atspindėjo 3 kriterijai:

- E-01-01. Vartotojų pasitenkinimo Statistikos departamento teikiamomis paslaugomis lygis, procentais;
- E-01-02. Visuomenės susidomėjimas Statistikos departamento produktais ir teikiamomis elektroninėmis paslaugomis, vidutinis Statistikos departamento interneto svetainės lankytojų per dieną skaičius;
- E-01-03. Statistinės atskaitomybės našta respondentams (ūkio subjektams), vidutinės metinės vienos įmonės laiko sąnaudos statistiniams duomenims parengti ir statistinėms ataskaitoms pildyti.

1 pav. E-01-01. Vartotojų pasitenkinimo Statistikos departamento teikiamomis paslaugomis lygis, procentais

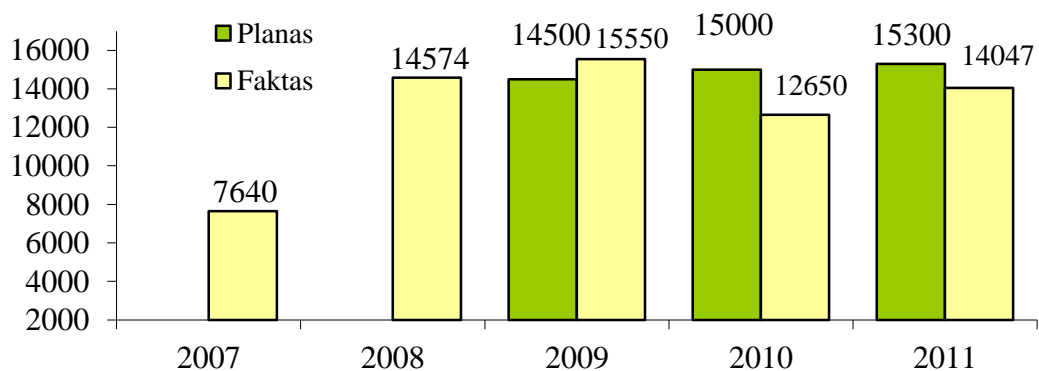
Vartotojų pasitenkinimo Statistikos departamento teikiamomis paslaugomis lygis 2011 m. sudarė 56 proc. (planuota pasiekti 62 proc.). Pagal vartotojų pasitenkinimo lygiui vertinti Statistikos departamento taikomą skalę¹, sudarytą, remiantis tarptautine patirtimi, vartotojų pasitenkinimo lygis Statistikos departamento teikiamomis paslaugomis vertintinas gerai. 55 proc. vartotojų pasitenkinimo lygis laikomas kritine riba, kai reikia imtis korekcinį veiksmų. Vartotojų pasitenkinimo lygio kritimą lemia daug veiksnių – institucijos žinomumas, statistinės informacijos prieinamumas, suprantamumas, kokybė ir kt. 2011 m. vis daugiau statistinės informacijos buvo prieinama vartotojams ją skelbiant Rodiklių duomenų bazėje, be to, trumpėjo statistinės informacijos parengimo laikas, sulaukta didesnio visuomenės susidomėjimo Statistikos departamento veikla (skelbta daugiau neplaninių pranešimų spaudai, organizuota daugiau renginių). Viena iš priežasčių, turėjusi įtakos vartotojų pasitenkinimo lygio sumažėjimui – analizuojant įvairių visuomenės apklausų

¹ Vartotojų pasitenkinimo lygio skalė: 0–20 proc. – labai blogai, 20–40 proc. – blogai, 40–55 proc. – patenkinamai, 55–65 proc. – gerai, daugiau kaip 65 proc. – labai gerai.

rezultatus, pastebimas gyventojų nusivylimas šalies socialine ir ekonomine padėtimi, valstybės institucijomis. Poveikį gyventojų nuomonei galėjo turėti ir tam tikri metodiniai apklausos pakeitimai (klausimų eiliškumo, naudojamų skalių koregavimas).

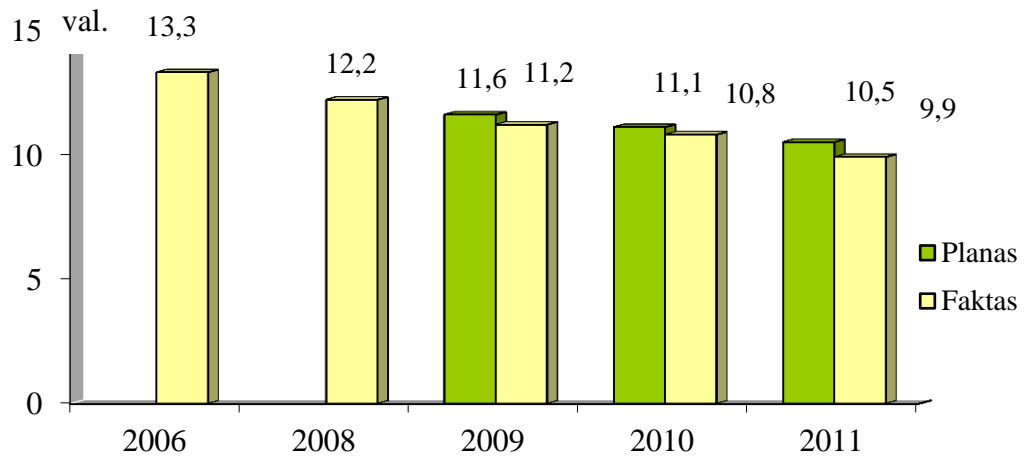
Siekiant tiksliau įvertinti vartotojų pasitenkinimo Statistikos departamento teikiamomis paslaugomis lygį, kartu su bendrais gyventojų nuomonių tyrimais, kurių pagrindu skaičiuojamas šis rodiklis, reikėtų atlikti ir tikslinių vartotojų grupių apklausas. Tokių tyrimų metu gauti rezultatai labiau atspindėtų bendrą nuomonę apie Statistikos departamento teikiamas paslaugas, tačiau pareikalautų papildomų finansinių ir žmogiškųjų išteklių.

2 pav. E-01-02. Visuomenės susidomėjimas Statistikos departamento produktais ir teikiamomis elektroninėmis paslaugomis, vidutinis Statistikos departamento interneto svetainės lankytojų per dieną skaičius

2011 m. per dieną Statistikos departamento interneto svetainėje vidutiniškai apsilankė 14 047 lankytojai. Tai sudarė 92 proc. 2011 m. planuoto pasiekti skaičiaus. Viena iš šio vertinimo kriterijaus sumažėjimo priežasčių – į Statistikos departamento struktūrinius padalinius reorganizuotų teritorinių statistikos įstaigų interneto svetainių, per kurias vartotojai apsilankydavo ir Statistikos departamento interneto svetainėje, panaikinimas. Tačiau reikia pažymėti, kad visuomenės susidomėjimas statistika 2011 m. nesumažėjo. Tai rodo pranešimų spaudai, nenumatytų 2011 m. pranešimų spaudai kalendoriuje ir parengtų atsizvelgiant į visuomenės poreikius, skaičius – 2011 m. buvo parengta ir paskelbta 30 tokių neplaninių pranešimų spaudai. Be to, statistinės informacijos vartotojų iniciatyva buvo organizuota dvigubai daugiau nei planuota oficialiosios statistikos populiarinimo renginių. Augantį visuomenės susidomėjimą statistika rodo ir tai, kad Statistikos departamento parengtą statistinę informaciją vis dažniau galima rasti kitų institucijų interneto svetainėse. 2011 m. Statistikos departamentas sukūrė visuotinio gyventojų ir būstų surašymo profilį socialiniame tinkle „Facebook“, kuriame sulaukta apie 2,5 tūkst. aktyvių vartotojų. Šiame socialinio tinklo profilyje vartotojai rado aktualią informaciją apie visuotinio gyventojų ir būstų surašymo eigą, diskutavo aktualiais klausimais.

3 pav. E-01-03. Statistinės atskaitomybės našta respondentams (ūkio subjektams), vidutinės metinės vienos įmonės laiko sąnaudos statistiniams duomenims parengti ir statistinėms ataskaitoms pildyti

2011 m. vidutinės metinės vienos įmonės laiko sąnaudos statistiniams duomenims parengti ir statistinėms ataskaitoms pildyti sumažėjo iki 9,9 val. (planuotas 2011 m. lygis – 10,5 val.). 2011 m. plačiau panaudojant administracinius ir statistinius duomenis, atsisakyta keleto statistinių tyrimų, kuriuose dalyvavo apie 10 tūkst. respondentų.

Per paskutinius penkerius metus vidutinės metinės vienos įmonės laiko sąnaudos statistiniams duomenims parengti ir statistinėms ataskaitoms pildyti sutrumpėjo beveik 3,5 val. arba šiek tiek daugiau nei 25 proc. Šis sumažėjimas pasiektas nuosekliu Statistikos departamento specialistų darbu testuojant ir supaprastinant statistinių ataskaitų formas, analizuojant ir pritaikant statistikos reikmėms administracinius duomenis, diegiant elektronines statistinių ataskaitų formas.

Oficialiosios statistikos tvarkymo programa

Oficialiosios statistikos tvarkymo programos **tiksmai**:

1. Aprūpinti visuomenę kokybiška statistine informacija, atspindinčia socialinės ekonominės raidos tendencijas ir aplinkos pokyčius, gerinti teikiamų paslaugų kokybę.
2. Pajamomis, gautomis už suteiktas paslaugas, prisidėti prie oficialiosios statistikos tobulinimo ir plėtros.

Įgyvendindamas pirmąjį programos tikslą, Statistikos departamentas atliko apie 250 statistinių tyrimų ir darbų, parengė išsamią statistinę informaciją apie šalies socialinės ir demografinės raidos tendencijas, struktūrinius ir trumpalaikius verslo pokyčius, žemės ūkio raidą, šalies makroekonominius rodiklius. Įgyvendindamas minėtą tikslą Statistikos departamentas įvykdė visus 7 rezultato kriterijus, iš kurių 3 viršijo.

Atsižvelgiant į visuomenės susidomėjimą svarbiausiais šalies socialiniais ir ekonominiais pokyčiais ir poreikį gauti operatyvią informaciją 2011 m. buvo parengta ir paskelbta 310 pranešimų spaudai, t. y. 30-čia daugiau nei planuota (R-01-01-01-01).

Kiekvieną mėnesį buvo skelbiami pranešimai apie prognozuojamą infliaciją, vartojimo prekių ir paslaugų, statybos sąnaudų, gamintojų parduotos pramonės produkcijos, eksportuotų ir importuotų prekių kainų pokyčius, užsienio prekybą, mažmeninės prekybos įmonių apyvartą, pramonės produkcijos pokyčius, keleivių ir krovinių vežimą, žemės ūkio produktų supirkimą ir kainas, verslo tendencijas, vartotojų nuomonę apie ekonominę šalies padėtį.

Kas ketvirtį visuomenė buvo informuojama apie nedarbo lygio pokyčius ir laisvas darbo vietas, darbo užmokestį ir darbo sąnaudų indeksą, bendrojo vidaus produkto pirmąjį ir

antrąjį įverčius, įmonių veiklos pagrindinius finansinius rodiklius, statybos darbų apimtį, tiesiogines užsienio ir materialines investicijas, ūkio subjektams suteiktų paslaugų kainų pokyčius, turizmą, apgyvendinimo įmonių veiklą ir kita.

Kas pusmetį buvo rengiami pranešimai spaudai apie šalies ūkio našumą, valdžios sektoriaus deficitą ir skolą, veikiančius ūkio subjektus ir verslumą. Metiniuose pranešimuose spaudai buvo apžvelgti svarbiausi šalies socialiniai demografiniai ir ekonominiai pokyčiai.

Vienas iš aktualiausių statistikos uždavinių – statistinės informacijos savalaikiškumo gerinimas. Statistikos departamento specialistai kiekvienais metais analizuoja statistinės informacijos rengimo procesą ir įvairių jo etapų darbo laiko sąnaudas. Tai leidžia efektyviau panaudoti išteklius, nuosekliai gerinti atliekamų statistinių tyrimų rezultatų kokybę, trumpinti statistinės informacijos parengimo ir paskelbimo terminus. 2006–2011 m. metinės statistinės informacijos parengimo ir paskelbimo vidutinė trukmė sutrumpėjo 45 d. ir sudarė 188 d. (R-01-01-01-04). Per tą patį laikotarpį vidutinė ketvirtinės ir mėnesinės statistinės informacijos parengimo ir paskelbimo trukmė sutrumpėjo po 5 d. ir sudarė atitinkamai 56 d. (R-01-01-01-03) ir 18 d. (R-01-01-01-02).

2011 m. pabaigoje Rodiklių duomenų bazėje buvo sukaupta 47 mln. statistinių rodiklių reikšmių, tai sudaro 95 proc. į elektroninę erdvę perkeltos statistinės informacijos, parengtos pagal Oficialiosios statistikos darbų programą (R-01-01-01-05). 2011 m. Statistikos departamentas viršijo produktų kriterijus, susijusius su Rodiklių duomenų bazės plėtra (P-01-01-01-02-01, P-01-01-01-02-03, P-01-01-01-02-04). Į Rodiklių duomenų bazę įtraukti asmenų, žuvusių nuo nelaimingų atsitikimų darbe, gyvulininkystės produktų gamybos, sertifikuotų ekologinių gamybos ūkių, įmonių bankroto ir kt. statistiniai rodikliai.

Nuo 2002 m. į elektroninį katalogą pradėti perkelti Statistikos departamento bibliotekoje sukaupiti statistikos leidiniai. Elektroninis leidinių katalogas suteikia galimybę vartotojams sužinoti, ar Statistikos departamento bibliotekos fonduose yra jiems reikalingas leidinys, ir iš katalogo parsisiųsti jo elektroninę versiją. 2011 m. elektroniniame leidinių kataloge jau buvo 89 proc. Statistikos departamento publikacijų, parengtų 2002–2007 m. (R-01-01-01-06). 2011 m. elektroninis katalogas papildytas didesniu nei planuota statistikos leidinių skaičiumi. Papildomai perkelti šie leidiniai: Lietuvos statistikos metraštis 2002 (kartu su kompaktiniu disku); Lietuvos nacionalinės sąskaitos 2000; Ketvirtinės nacionalinės sąskaitos 2002; Socialinė apsauga Lietuvoje 2001; Mažmeninė ir didmeninė prekyba 2001; Nuotekų šalinimas, vandens ir dujų tiekimas 2001; Vilnius skaičiais 1998-1999-2000.

Pirmajam Oficialiosios statistikos tvarkymo programos tikslui įgyvendinti buvo išskirti trys uždaviniai:

1. Atlikti visuotinius surašymus;
2. Atlikti statistinius tyrimus, rengti statistinę informaciją, užtikrinti jos kokybę;
3. Tobulinti statistinių duomenų rinkimą, apdorojimą ir sklaidą, sudaryti sąlygas efektyviai vykdyti Statistikos departamentui priskirtas funkcijas.

Kaip jau minėta, vieni iš reikšmingiausių Statistikos departamento darbų yra visuotinis gyventojų ir būstų bei visuotinis žemės ūkio surašymai.

2010 m. sausio 20 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo (Žin., 2010, Nr. 11-535). Šis surašymas 2011 m. vyko dviem etapais:

- kovo 1–16 d. – elektroninis gyventojų surašymas.
- balandžio 5–gegužės 9 d. surašinėtojai lankė būstus ir apklausė elektroniniu būdu nesusirašiusius gyventojus.

Pasibaigus gyventojų apklausai, užpildyti visuotinio gyventojų ir būstų surašymo lapai buvo pristatyti į Statistikos departamentą, pradėtas statistinių duomenų apdorojimas, surinkti statistiniai duomenys buvo lyginami su valstybės registrų ir kitų administracinių šaltinių duomenimis. Iki 2011 m. pabaigos buvo apdorota 70 proc. surašymo lapų. Visuotinis gyventojų ir būstų surašymas sulaukė didelio visuomenės susidomėjimo, todėl 2011 m. paskelbta 20 pranešimų spaudai apie pasirengimą visuotiniam gyventojų ir būstų surašymui,

jo eigą, taip pat paskelbti pirmieji išankstiniai visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

2011 m. buvo tęsiami visuotinio žemės ūkio surašymo metu surinktų statistinių duomenų apdorojimo darbai, paskelbti išankstiniai rezultatai: parengti 3 pranešimai spaudai, paskelbtas elektroninis leidinys „Informacija apie išankstinius Lietuvos Respublikos 2010 metų visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatus“. Jame pateikti išankstiniai rezultatai apie žemę ir jos panaudojimą, gyvulių skaičių pagal rūšis, ūkininkaujančius asmenis ir jų šeimos narius, samdomų darbuotojų, užimtų ūkyje, skaičių, kitas ne žemės ūkio veiklas, žemės ūkio gamybos metodus, žemės ūkio techniką ir pastatus. Paskelbus išankstinius visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatus apie žemės ūkyje dirbančius asmenis ir žemės ūkio gamybos metodus, vartotojams buvo pateikta daugiau statistinės informacijos nei planuota ir buvo viršytas produkto kriterijus P-01-01-01-02.

Statistikos departamentas, įgyvendindamas 1 tikslo 2 uždavinį, 2011 m., be kasmet atliekamų statistinių tyrimų ir darbų, atliko šiuos kas 4–5 metus atliekamus statistinius tyrimus:

- darbo užmokesčio struktūros (šis statistinis tyrimas leis nustatyti darbuotojų skaičių, darbo užmokestį ir struktūrą pagal profesiją, lytį, išsilavinimą, amžių, darbo stažą įmonėje, ekonominės veiklos rūšį);
- dirbančių asmenų profesinės kvalifikacijos tobulinimo (bus parengta statistinė informacija apie įmonių veiklą organizuojant ir vykdant įmonės darbuotojų profesinės kvalifikacijos tobulinimą ir profesinių gebėjimų stiprinimą);
- variklinių transporto priemonių ir motociklų didmeninės ir mažmeninės prekybos bei remonto įmonių apyvartos sudėties (bus įvertinta variklinių transporto priemonių ir motociklų didmeninės ir mažmeninės prekybos bei remonto įmonių apyvartos be PVM sudėtis pagal Produktų gaminių ir paslaugų klasifikatoriaus prekių grupes);
- krovinių ir keleivių vežimo pagal ES šalių regionus, eismo srautų geležinkelių tinklais.

2011 m. taip pat buvo perskaičiuotos 2000–2008 m. metinių ir ketvirtinių nacionalinių sąskaitų pagrindinių rodiklių laiko eilutės pagal EVRK 2 red.

2011 m. Statistikos departamentas didelį dėmesį skyrė 1 tikslo 3 uždavinio įgyvendinimui. Buvo diegiamos naujos statistinių ataskaitų elektroninės formos, įgyvendinamas statistinių duomenų teikimo galimybes išplėsiantis e. statistikos projektas. Dėl padidėjusio visuomenės susidomėjimo visuotiniu gyventojų ir būstų surašymu buvo suorganizuota daugiau renginių, skirtų oficialiajai statistikai populiarinti ir statistiniam raštingumui didinti (P-01-01-01-03-04). Iš viso buvo organizuoti 22 oficialiosios statistikos populiarinimo renginiai.

2011 m. buvo plečiamos administracinių duomenų šaltinių panaudojimo statistikos reikmėms galimybės. Išnagrinėjus Švietimo informacinių technologijų centro studentų registro duomenis, priimtas sprendimas atsisakyti metinės aukštosios mokyklos statistinės ataskaitos. Statistinė informacija apie aukštąsias mokyklas nuo 2012 m. bus rengiama iš minėto registro duomenų. Ketvirtinės darbo apmokėjimo ir metinės laisvų darbo vietų statistinių ataskaitų nuo 2012 m. nepildys mažos (mažiau nei 5 darbuotojai) įmonės – jų darbo statistiniai rodikliai bus vertinami naudojant Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenis. Pagrindinės priežastys, trukdančios plačiau naudoti įvairiuose administraciniuose registruose esančius duomenis statistikos tikslams, yra nesuderinti duomenų pateikimo terminai ir skirtingi rodiklių apibrėžimai.

2011 m. buvo toliau įgyvendinamas „Statistikos departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, kvalifikacijos tobulinimo ir profesinių gebėjimų stiprinimo“ projektas, finansuojamas iš Europos socialinio fondo lėšų pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonę. 2011 m. Statistikos departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, mokymams buvo skirtos

2598 žmogaus dienos (P-01-01-01-03-05). Vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta 98-iomis žmogaus dienomis, nes atlikus valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, apklausą, buvo organizuoti papildomi kompiuterinio raštingumo mokymai.

Įgyvendindamas antrąjį programos tikslą, greta pagrindinės veiklos, Statistikos departamentas atliko darbus pagal sutartis – atsakinėjo į užklausas ir vartotojų pageidavimu rengė detalesnę nei numatyta teisės aktuose statistinę informaciją, teikė statistikos leidinių prenumeratos ir pardavimo paslaugas, dalyvavo techninės pagalbos ir kituose Europos statistikos tobulinimo projektuose, iš dalies finansuojamuose Europos Komisijos lėšomis. 2011 m. Statistikos departamentas gavo 0,26 mln. Lt įplaukų, bet nepasiekė planuotos 0,3 mln. įplaukų už paslaugas ir statistikos darbus, vykdomus pagal sutartis (R-01-01-02-01), sumos. Viena pagrindinių priežasčių – sumažėjęs subsidijų projektų skaičius, kurį lėmė Europos Komisijos nustatyta 50 tūkst. eurų subsidijų riba. Tokios apimties projektuose Statistikos departamento specialistams dėl didelio užimtumo tapo sudėtinga dalyvauti.

Oficialiosios statistikos tvarkymo programos įgyvendinimo rezultatai

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		metinis planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
	1 tikslas – aprūpinti visuomenę kokybiška statistine informacija, atspindinčia socialinės ekonominės raidos tendencijas ir aplinkos pokyčius, ir gerinti teikiamų paslaugų kokybę			
R-01-01-01-01	Parengtų ir paskelbtų pranešimų spaudai, atspindinčių šalies socialines ekonomines aktualijas, skaičius	280	310	111
R-01-01-01-02	Mėnesinės statistinės informacijos paskelbimo vidutinė trukmė dienomis ataskaitiniam laikotarpiui pasibaigus pagal pranešimų spaudai skelbimo kalendorių	19	18	105
R-01-01-01-03	Ketvirtinės statistinės informacijos paskelbimo vidutinė trukmė dienomis ataskaitiniam laikotarpiui pasibaigus pagal pranešimų spaudai skelbimo kalendorių	56	56	100
R-01-01-01-04	Metinės statistinės informacijos paskelbimo vidutinė trukmė dienomis ataskaitiniam laikotarpiui pasibaigus pagal skelbimo Rodiklių duomenų bazėje kalendorių	188	188	100
R-01-01-01-05	Į elektroninę erdvę (Rodiklių duomenų bazę) perkeltos statistinės informacijos, parengtos pagal Oficialiosios statistikos darbų programą, dalis, procentais	95	95	100

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		metinis planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
R-01-01-01-06	Į elektroninę erdvę (elektroninį Statistikos departamento bibliotekos katalogą) perkeltų Statistikos departamento publikacijų, parengtų 2002–2007 m., dalis, procentais	85	89	105
R-01-01-01-07	Sudarytos sąlygos ūkio subjektams statistines ataskaitas teikti elektronine forma, įdiegtų elektroninių ataskaitų formų dalis, palyginti su visomis ūkio subjektams skirtomis statistinėmis ataskaitomis, procentais	95	95	100
	<i>1 tikslo 1 uždavinys</i> – atlikti visuotinius surašymus			
P-01-01-01-01-01	Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatų, pateiktų vartotojams, dalis, procentais	6	6	100
P-01-01-01-01-02	Lietuvos Respublikos 2010 m. visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatų, pateiktų vartotojams, dalis, procentais	20	24	120
	<i>1 tikslo 2 uždavinys</i> – atlikti statistinius tyrimus, rengti statistinę informaciją, užtikrinti jos kokybę			
P-01-01-01-02-01	Socialinę demografinę raidą atspindinčių statistinių rodiklių reikšmių, parengtų ir paskelbtų Rodiklių duomenų bazėje, skaičius, tūkst.	3250	3375	104
P-01-01-01-02-02	Pokyčius versle apibūdinančių statistinių rodiklių reikšmių, parengtų ir paskelbtų Rodiklių duomenų bazėje, skaičius, tūkst.	4600	4600	100
P-01-01-01-02-03	Žemės ūkio padėtį ir aplinkos būklę atspindinčių statistinių rodiklių reikšmių, parengtų ir paskelbtų Rodiklių duomenų bazėje, skaičius, tūkst.	633	720	114
P-01-01-01-02-04	Makroekonomikos raidą apibūdinančių statistinių rodiklių reikšmių, parengtų ir paskelbtų Rodiklių duomenų bazėje, skaičius, tūkst.	37000	38262	103

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		metinis planas	įvykdyta	įvykdymo procentas
P-01-01-01-02-05	Parengtų ir Statistikos departamento interneto svetainėje paskelbtų statistinių tyrimų (darbų) metodikų ir metodinių aprašų skaičius	135	135	100
P-01-01-01-02-06	Parengtų ir Statistikos departamento interneto svetainėje paskelbtų statistinių rodiklių kokybės aprašų skaičius	180	180	100
	<i>1 tikslo 3 uždavinys</i> – tobulinti statistinių duomenų rinkimą, apdorojimą ir sklaidą, sudaryti sąlygas efektyviai vykdyti Statistikos departamentui priskirtas funkcijas			
P-01-01-01-03-01	Įdiegtų statistinių ataskaitų elektroninių formų, skirtų ūkio subjektams, skaičius	140	140	100
P-01-01-01-03-02	Administracinių duomenų šaltinių pagrindu parengtų statistinių rodiklių dalis, procentais	39	39	100
P-01-01-01-03-03	Teminių statistinės informacijos lentelių, paskelbtų Statistikos departamento interneto svetainėje, skaičius	1170	1170	100
P-01-01-01-03-04	Organizuota renginių, skirtų oficialiajai statistikai populiarinti ir statistiniam raštingumui didinti, skaičius	10	22	2,2 karto
P-01-01-01-03-05	Statistikos departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymams skirtų žmogaus dienų skaičius	2500	2598	104
	2 tikslas – pajamomis, gautomis už suteiktas paslaugas, prisidėti prie oficialiosios statistikos tobulinimo ir plėtros			
R-01-01-02-01	Gautos įplaukos už paslaugas ir statistikos darbus, vykdomus pagal sutartis, mln. Lt	0,3	0,26	87
	<i>2 tikslo 1 uždavinys</i> – atlikti užsakomuosius statistikos darbus ir efektyviai valdyti patikėjimo teise naudojamą valstybės nekilnojamąjį turtą			
P-01-01-02-01-01	Pagal sutartis atliekamų užsakomųjų darbų ir teikiamų paslaugų skaičius	4	4	100

Oficialiosios statistikos tvarkymo programos asignavimų panaudojimas

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai (1 + 2)	56723,9	45746,8	81
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:	56723,9	45746,8	81
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas			
iš jo:	52096,0	42382,6	81
1.1. bendrojo finansavimo lėšos			
1.2. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos			
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	4627,9	3364,2	73
2. Kiti šaltiniai (ES finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)			

Visuotinio gyventojų ir būstų surašymo metu daugiau nei planuota gyventojų dalyvavo e. surašyme, todėl buvo sutaupyta 7,0 mln. litų darbo užmokesčio ir 1,9 mln. litų socialinio draudimo įmokų lėšų, skirtų gyventojų apklausą vykdžiusiems darbuotojams. Dėl darbuotojų kaitos, nedarbingumo bei Statistikos departamento reorganizacijos taip pat liko nepanaudota 0,4 mln. litų, skirtų darbo užmokesčiui (dalis darbuotojų jų pačių pageidavimu buvo atleisti anksčiau nei suėjo įspėjamasis laikotarpis, o kelių darbuotojų atleidimas persikėlė į 2012 m.). Taip pat liko nepanaudota 0,4 mln. litų, skirtų ryšių, komunalinėms ir kitoms paslaugoms, kadangi kai kurių paslaugų buvo įsigyta pigiau negu planuota ar, taupant lėšas, visai atsisakyta. Be to, dalis sąskaitų faktūrų už suteiktas paslaugas buvo pavėluotai gautos jau 2012 m.

Viešųjų pirkimų neskelbiamų derybų metu tiekėjui sutikus sumažinti paslaugos kainą, liko nepanaudota 11,2 tūkst. litų lėšų, skirtų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo informacinės sistemos kūrimo investiciniam projektui.

Į Statistikos departamento programos sąmatą buvo įtrauktos viršplaninių pajamų įmokos, t. y. Europos Komisijos pervestos lėšos, skirtos 2010–2012 metais subsidijuojamiems projektams vykdyti. 2011 m. liko nepanaudota 1,2 mln. litų šių pajamų.

III. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

2011 m., tęsdamas visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatų apdorojimą ir atlikdamas visuotinį gyventojų ir būstų surašymą, Statistikos departamentas prisidėjo prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos ketvirtos dalies 407 ir 691 nuostatų įgyvendinimo, numatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 m. programos įgyvendinimo priemonėse (Žin., 2009, Nr. 33-1268).

Visuotinio žemės ūkio surašymo tikslas – užfiksuoti žemės ūkyje vykstančius pokyčius, parengti statistinę informaciją, reikalingą Lietuvos žemės ūkio raidai analizuoti, žemės ūkio plėtros galimybėms numatyti, ES paramos efektyvumui ir jos poreikiui ateityje įvertinti. 2010 m. visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatai parodys, kokią įtaką Lietuvos žemės ūkiui turėjo narystė ES ir Lietuvai skirta ES parama. Pirmieji rezultatai apie ūkių skaičių, vidutinį jų dydį, naudojamas žemės ūkio naudmenas pradėti skelbti 2010 m. gruodžio

mėn. 2011 m. paskelbti išankstiniai visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatai apie žemės ūkio naudmenas, pasėlių plotus, ūkinių gyvūnų skaičių, ūkininkavimo kryptis, žemės ūkyje dirbančius asmenis, gamybos metodus žemės ūkyje ir kita. Išsamūs galutiniai rezultatai bus paskelbti 2012 m.

2011 m. atliktas visuotinis gyventojų ir būstų surašymas leis parengti tikslią ir detalią statistinę informaciją apie šalies gyventojų skaičių, jų pasiskirstymą pagal savivaldybes, miestus, miestelius, kaimus, viensėdžius ir kitas demografines ir socialines charakteristikas, namų ūkius, šeimas ir jų gyvenimo sąlygas, būstus. Surašymo rezultatai padės įvertinti per dešimtmetį – nuo 2001 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo – šalyje įvykusius demografinius ir socialinius pokyčius, emigracijos mastą, leis tiksliau prognozuoti gyventojų skaičių.

2011 m. Statistikos departamentas baigė parengiamuosius visuotinio gyventojų ir būstų surašymo darbus (atspausdino ir išplatino mokomąją medžiagą surašymo darbuotojams ir juos apmokė, atspausdino surašymo lapus ir žemėlapius, suformavo ikisurašyminę duomenų bazę, baigė diegti e. surašymo sistemą). Kovo–gegužės mėn. buvo vykdoma gyventojų apklausa, kuriai pasibaigus pradėti apdoroti visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Iki 2011 m. pabaigos buvo apdorota 70 proc. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo lapų ir paskelbta 6 proc. visos numatytos skelbti statistinės informacijos.

IV. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAU

1. Plėsti Europos statistikos praktikos kodekso nuostatų taikymą oficialiąją statistiką tvarkančiose institucijose, siekiant užtikrinti kokybės gerinimo priemonių įgyvendinimą Lietuvos statistikos sistemoje.
2. Paskelbti galutinius visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatus.
3. Pradėti diegti atnaujintą Europos sąskaitų sistemą ESS 2010.
4. Išplėsti socialinę statistiką, papildant ją namų ūkių biudžetų statistinio tyrimo informacija apie namų ūkių vartojimo išlaidas, jų lygį, struktūrą.
5. Atlikti kas 5 metus vykdomą suaugusiųjų švietimo statistinį tyrimą.
6. Nedidinti statistinės atskaitomybės naštos ir stiprinti ryšius su respondentais.
7. Įdiegti elektroninio statistinių verslo duomenų parengimo ir perdavimo viešąją paslaugą (e. statistika).
8. Pradėti įgyvendinti socialinės statistikos modernizavimo projektą, sudarant sąlygas gyventojams statistinius duomenis teikti internetu ir įsteigiant telefoninių apklausų centrą.
9. Sukurti Oficialiosios statistikos paslaugų portalą, leisiantį vienoje vietoje vartotojams rasti visų Lietuvos oficialiosios statistikos rengėjų parengtą statistinę informaciją.
10. Įgyvendinti „Statistikos departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, kvalifikacijos tobulinimo ir profesinių gebėjimų stiprinimo“ projektą, finansuojamą iš Europos socialinio fondo lėšų pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonę.
11. Vykdyti parengiamuosius pirmininkavimo ES Tarybos statistikos darbo grupei darbus.